

18. *Moody's povysylo kredytnyi reitynh Ukrainy [Moody's upgraded Ukraine's credit rating]* Retrieved from <https://korrespondent.net/business/economics/3880459-Moody-s-povysylo-kredytnyi-reitynh-ukrayny> [in Ukrainian].

Відомості про автора

ХАЄЦЬКА Ольга Петрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, завідувач кафедри економіки, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: haetska@vsau.vin.ua).

КНАІЕТСКА Olha – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Economics Department, Head of the Department of Economics, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna str., e-mail: haetska@ivsau.vin.ua).

ХАЕЦКАЯ Ольга Петровна – кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики, заведующая кафедрой экономики, Винницкий национальный аграрный университет (21008, м. Винница, ул. Сонячна, 3, e-mail: haetska@vsau.vin.ua).

УДК: 339: 316. 32 (477)

DOI: 10.37128/2411-4413-2020-3-10

**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА
ФОРМУВАННЯ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧ-
НОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

СТАВСЬКА Ю.В.,
*кандидат економічних наук, доцент
кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності,
готельно-ресторанної справи та
туризму,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)*

У статті розглядаються проблеми реалізації та вдосконалення зовнішньоекономічної політики України в умовах глобалізації. Досліджено економічне відродження і самовизначення України, що нерозривно пов'язані з її входженням у сучасне світове господарство та з пошуком свого місця в процесах глобалізації.

З'ясовано загальносвітові тенденції формування сучасної ринкової економіки, що характеризують новий тип економічних систем ХХІ століття, які розвиваються на ринковій основі при регулюванні економічного життя суспільства державою і підтримці соціальної стабільності суспільства. Установлено проблеми інтеграції України до світової економіки. Визначено, що сучасна національна економіка не просто включена в систему світових зв'язків, але і є її активним рівноправним суб'єктом. Сформовано індекс глобальної конкурентоспроможності країни та її рейтинг.

Проаналізовано вплив глобалізації на формування зовнішньоекономічної політики України. Доведено, що вибір моделі розвитку української національно-державної економічної системи зумовлений не тільки внутрішніми, але і зовнішніми чинниками. Надано рекомендації щодо покращення позицій України на світовій арені. Розглянуто моделі експортоорієнтованого або імпортоорієнтованого виробництва, що визначаються цілями зовнішньоекономічної політики держави. Наведено приклади створення виробничо-інвестиційної моделі економічних зв'язків на підприємствах України.

Розроблено пропозиції щодо вдосконалення зовнішньоекономічної політики України, спрямовані на створення сприятливих умов для регулювання економічних відносин, які забезпечують конкурентні переваги і залучення іноземних інвестицій в умовах глобалізації. Установлено підходи, що визначають пріоритети формування зовнішньоекономічної політики країни, стратегія і тактика яких зумовлені соціально-економічними особливостями розвитку конкретної країни.

Ключові слова: глобалізація, світова економіка, зовнішньоекономічна діяльність, конкурентоспроможність, міжнародна торгівля, інноваційний розвиток, світовий ринок.

Табл.: 1. Літ.:12.

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE SHAPING OF UKRAINE'S FOREIGN ECONOMIC POLICY

STAVSKA ULIYA,
PhD in Economics,
Associate Professor of the Department of International Management,
Hotel and Restaurant Business and Tourism,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The article deals with the problems of realization and improvement of Ukraine's foreign economic policy in the conditions of globalization. The economic revival and self-determination of Ukraine, which are inextricably linked with its entry into the modern world economy, with the search for its place in the processes of globalization, are investigated.

The global tendencies of formation of the modern market economy, which characterize a new type of economic systems of the XXI century, which develop on a market basis while regulating the economic life of society by the state and maintaining the social stability of society, are found out. The problems of Ukraine's integration into the world economy have been identified. It is determined that the modern national economy is not simply included in the system of world relations, but is its active equal subject. The country's global competitiveness index and its rating have been formed.

The influence of globalization on the shaping of Ukraine's foreign economic policy is analyzed. It is proved that the choice of the model of development of the Ukrainian national-state economic system is caused not only by internal but also by external factors. Recommendations have been made to improve Ukraine's position on the world stage. The models of export-oriented or import-oriented production, which are determined by the goals of the foreign economic policy of the state, are considered. The examples of creation of production and investment model of economic relations at the enterprises of Ukraine are given.

Proposals for improvement of Ukraine's foreign economic policy have been elaborated, aimed at creating favorable conditions for regulating economic relations, which provide competitive advantages and attracting foreign investments in the conditions of globalization. Approaches have been established that determine the priorities of the country's foreign economic policy making, the

strategy and tactics of which are determined by the socio-economic features of a particular country's development.

Key words: globalization, world economy, foreign economic activity, competitiveness, international trade, innovative development, world market.

Tabl.:1. Ref.:12.

ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ НА ФОРМИРОВАНИЕ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПОЛИТИКИ УКРАИНЫ

СТАВСКАЯ Ю. В.,
*кандидат экономических наук, доцент кафедры менеджменту
внешнеэкономической деятельности,
гостинично – ресторанного дела и туризма,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)*

В статье рассматриваются проблемы реализации и совершенствования внешнеэкономической политики Украины в условиях глобализации. Исследовано экономическое возрождение и самоопределение Украины, которые неразрывно связаны с ее вхождением в современное мировое хозяйство с поиском своего места в процессах глобализации.

Выяснено общемировые тенденции формирования современной рыночной экономики, характеризующие новый тип экономических систем XXI века, развивающихся на рыночной основе при регулировании экономической жизни общества государством и поддержании социальной стабильности общества. Установлено проблемы интеграции Украины в мировую экономику. Определено, что современная национальная экономика не просто включена в систему мировых связей, но является ее активным равноправным субъектом. Сформирован индекс глобальной конкурентоспособности страны и ее рейтинг.

Проанализировано влияние глобализации на формирование внешнеэкономической политики Украины. Доказано, что выбор модели развития украинского национально-государственной экономической системы обусловлен не только внутренними, но и внешними факторами. Даны рекомендации по улучшению позиций Украины на мировой арене. Рассмотрены модели экспортоориентированного или импортоориентированные производства, определяются целями внешнеэкономической политики государства. Приведены примеры создания производственно-инвестиционной модели экономических связей на предприятиях Украины.

Разработаны предложения по совершенствованию внешнеэкономической политики Украины, направленные на создание благоприятных условий для регулирования экономических отношений, обеспечивающих конкурентные преимущества и привлечения иностранных инвестиций в условиях глобализации. Установлено подходы, определяющие приоритеты формирования внешнеэкономической политики страны, стратегия и тактика которых обусловлены социально-экономическими особенностями развития конкретной страны.

Ключевые слова: глобализация, мировая экономика, внешнеэкономическая деятельность, конкурентоспособность, международная торговля, инновационное развитие, мировой рынок.

Табл.:1. Лит.:12

Постановка проблеми. Глобалізація призводить до глибоких змін пріоритетів курсу держав на світовій арені та їхнього зовнішньополітичного арсеналу. У нових історичних умовах державам усе більшою мірою доводиться зіставляти свої національні інтереси із загальними інтересами і завданнями світового співтовариства, що є однією із важливих передумов формування глобального світопорядку на багатополлярній основі. У зв'язку із цим постає необхідність дослідження впливу чинників глобалізації на формування зовнішньоекономічної політики країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з глобалізацією економічних процесів, інтенсивно обговорюються в науковій літературі і носять суперечливий характер щодо проблеми сучасного розвитку та функціонування світової економіки. Отож, аспекти впливу глобалізації на формування зовнішньоекономічної політики України досліджено у працях О.С. Власюка [1], визначення глобалізації висвітлено О.М. Мозговим та Н.В. Стукало [5], аналіз кредитних ризиків здійснено у працях Г.М. Калетніка. [4]. Однак, у зазначених працях не приділено належної уваги впливу глобалізації світової економіки на формування зовнішньоекономічної політики залежно від економічного стану країни з урахуванням її глобальної конкурентоспроможності. Водночас для країн, які належать до ринків, що розвиваються, питання економічної інтеграції до світової спільноти є надзвичайно актуальним, оскільки неповна відкритість зовнішньоекономічної діяльності досить часто є основною причиною низького рівня конкурентоспроможності країни загалом.

Метою дослідження є з'ясування сутності глобалізації економічних процесів та виявлення основних тенденцій їхнього розвитку в умовах формування конкурентних переваг зовнішньоекономічної політики України на світовому ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останнім часом процеси глобалізації у світі набувають все вагомішого значення. Включення у процес глобалізації стало необхідною умовою успішного національного розвитку, модернізації і підвищення ефективності економічних та суспільних структур. І навпаки, ізоляція від глобальних процесів та інститутів, навіть часткова, неминуче обертається падінням конкурентоспроможності країни у світовій економічній системі. Однак і сам процес глобалізації посилює і закріплює економічні, технологічні та культурні розколи в сучасному світі. Це призводить до нерівномірності розвитку як у глобальному масштабі, так і всередині країн. Виникає вузол економічних, політичних, ідеологічних протиріч, які чинять спротив їхньому швидкому вирішенню і здатні дестабілізувати економічну ситуацію у світі [8].

Глобалізація світової економіки виражається в процесі зміни світового простору, перетворенні його в єдину зону, відкриті для безперешкодного переміщення товарів, послуг, інформації, капіталу. Також легко в цьому просторі

поширюються ідеї і пересуваються носії, сприяючи розвитку актуальних інституційних утворень і налаштовуючи системи взаємодії між ними.

Наслідком глобалізації світових систем таким чином є поява на міжнародному рівні єдиного простору: культурного, інформаційного, правового та економічного. Іншими словами, явище світової глобалізації не обмежується сферою економіки, але значною мірою впливає на всі ключові сфери життя суспільства – ідеологію, культуру і політику. Без сумніву, саме цьому явищу відведена центральна роль у світовій економіці нового століття, яка полягає у каталізації освіти оновленої світової системи відносин у політиці й економіці, адаптованої до глобалізації. Готовність країни до глобалізації у світовий простір вимірюється індексом глобальної конкурентоспроможності, який характеризує розвиток основних галузей економіки країни (табл. 1).

Останнім часом позиція України на світовій арені дещо покращилась і вона посіла 83 місце в рейтингу глобальної конкурентоспроможності зі 140 можливих, що на шість позицій вище відносно попереднього періоду [9].

Перші позиції зберігаються за країнами із високотехнологічним виробництвом та інтенсивним розвитком інноваційних технологій. До таких належить США, Сінгапур, Німеччина, Швейцарія, Японія, Нідерланди, Китай, Великобританія [12].

Глобалізація світової економіки впливає на формування зовнішньоекономічної політики України. Реалізація цілей вітчизняної зовнішньоекономічної політики визначила проведення змішаної стратегії розвитку, тобто побудови експортоорієнтованої та імпортозамінної моделі економіки, що дозволяє зберегти національний господарський комплекс, сформувати внутрішній ринок, нарощувати високотехнологічне виробництво, створювати експортовані кластери, розширювати експорт, раціоналізувати імпорتنі потоки, забезпечити економічну безпеку, здійснювати виборче і контрольоване входження у світовий ринок.

Таблиця 1

Індекс глобальної конкурентоспроможності країн у 2017 – 2018 рр.

Країна	Місце в рейтингу	Значення індексу глобальної конкурентоспроможності
США	1	5,81
Сінгапур	2	5,72
Німеччина	3	5,70
Швейцарія	4	5,57
Японія	5	5,57
Нідерланди	6	5,53
Китай	7	5,49
Велика Британія	8	5,48
Польща	36	4,56
Російська Федерація	43	4,51
Україна	83	4,00

Джерело: сформовано автором за [12]

Це зумовлено тим, що для країни недоцільно сконцентруватися лише на експортоорієнтоване або імпортоорієнтоване виробництва.

Розвиток в Україні експортоорієнтованої моделі диктується, по-перше, особливостями спеціалізації на виробництві готової продукції із широкого кола галузей, обсяги якої перевищують за своїм потенціалом внутрішній ринок України; по-друге, необхідністю придбання імпорتنих товарів для забезпечення потреб національної економіки, у тому числі сировинних та енергетичних ресурсів; по-третє, випереджувальним розвитком зовнішнього ринку порівняно із внутрішнім, унаслідок чого зовнішній ринок і, отже, експорт перетворюються на основний інструмент поліпшення динаміки кількісних показників і якісного розвитку країни (підвищення частки експорту у ВВП, зростання валютних надходжень, збільшення заробітної плати, прибутку, розмірів інвестування; технологічної та інноваційної модернізації виробництва, зайнятості, податкових надходжень; розвиток освіти, науки, медицини); по-четверте, підвищенням значущості експорту послуг, капіталів, трудових ресурсів, формування інфраструктури, товаровиробничої та рекламно-маркетингової мережі за кордоном [4, с. 265].

Необхідність розвитку в Україні моделі імпортозамінного виробництва продиктована цілями:

- забезпечення захисту національних галузей від іноземної конкуренції;
- розширення виробництва товарів, які імпортують із метою зміни структури пропозиції та переорієнтації споживачів на більш дешеву вітчизняну продукцію, що супроводжується зниженням відносних цін імпорту;
- створення преференційного режиму для імпорту певного кола товарів;
- протидія дискримінаційним заходам інших держав;
- поступове нарощування експорту товарів, що замінюють імпорт;
- формування експортоорієнтованих кластерних виробництв, що включають власну базу допоміжних імпортозамінних підприємств;
- раціоналізація і скорочення ввезення, споживання імпорتنих товарів унаслідок впровадження високих технологій, що дозволяють підвищити ресурсозбереження, знизити матеріало- і енергоємність продукції, модернізації виробництва і т.д.;
- заміщення ввезення товарів імпортом технологій;
- збільшення податкових надходжень до бюджету;
- підвищення завантаження виробничих потужностей і поліпшення ситуації на ринку праці [7, с. 241].

В Україні визначення стратегії поєднання експортоорієнтованого та імпортозамінного розвитку пояснюється тим, що розвиток економіки за імпортозамінної моделі виправдано в період індустріалізації, коли країни, вирішуючи завдання наздоганяючого розвитку економіки, отримують можливість використовувати світовий досвід технологічної реконструкції національного виробництва. Однак, у подальшому проведення переважно політики імпортозаміщення орієнтує виробника, головним чином, на внутрішній

попит і, як свідчить світовий досвід, супроводжується погіршенням основних макроекономічних показників (зниження ВВП, ефективності інвестицій, зростання інфляції), скороченням обсягів промислового експорту, зниженням конкурентоспроможності ресурсів і товарів. У зв'язку з цим у перспективі імпортозамінна політика повинна містити націленість на розвиток експорту імпортозамінної продукції та вихід на зовнішні ринки, що здатне стимулювати економічне зростання, зміцнити платіжний баланс, національну валюту.

Це зумовлює правомірність поєднання розумної імпортозамінної та експортоорієнтованої політики з тим, щоб, скорочуючи імпорт промислових товарів народного споживання і розширюючи внутрішнє виробництво, паралельно за рахунок міжнародної виробничої кооперації розширювався як експорт імпортозамінної продукції у вигляді напівфабрикатів, деталей, вузлів та ін., так і імпорт технологій, сировини, обладнання, необхідних для розвитку вітчизняної промисловості і виробництва конкурентоспроможної продукції [7, с. 243].

З метою реалізації такої моделі розвитку передбачається:

По-перше, розвиток експортного потенціалу як передумови стабілізації економічного зростання на базі виділення експортоорієнтованих галузей, продукція яких затребувана світовим ринком і які мають доступ до світових ресурсів, підвищення конкурентоспроможності цієї частини реального сектору економіки і сфери послуг, що зумовлено специфікою сформованої структури національної економіки, орієнтацією на вивезення готової продукції, ввезення сировини і комплектуючих виробів у зв'язку з відсутністю своїх природних ресурсів і залежністю від зовнішніх енергетичних та сировинних носіїв.

По-друге, раціоналізація імпортних потоків, що передбачає раціоналізацію і скорочення ввезення, споживання імпортованих товарів у результаті структурної перебудови економіки, модернізації виробництва, впровадження ресурсощадних технологій та ін.

По-третє, вибір галузей, які мають максимальний потенціал в організації імпортозамінних виробництв, орієнтованих на потреби внутрішнього ринку країни, підвищення їхньої конкурентоспроможності та просування цієї продукції на зовнішній ринок.

По-четверте, всебічна інтеграція української економіки в систему світогосподарських зв'язків на основі принципу багатовекторності, формування єдиного економічного простору.

По-п'яте, формування нової моделі організаційно-економічного механізму державного регулювання, орієнтованої на зовнішньоекономічний сектор і заснованої на формах та методах державного, міжурядового та наднаціонального регулювання [1, с. 146].

Це досягається, насамперед, за допомогою того, що національні органи управління, реалізуючи незалежну зовнішньоекономічну політику, націлену на захист внутрішніх інтересів, приймають рішення з проблем участі в розвитку різноманітних форм міжнародних економічних відносин. При цьому заходи, які

затверджуються на урядовому рівні, координуються і узгоджуються з документами і заходами (конвенції, резолюції, угоди, процедури, рекомендації та ін.) інших країн, наднаціональних органів і міжнародних економічних організацій.

Це дозволить створити механізм адаптації для входження України через інтеграцію у міжнародні економічні відносини, визначити місце держави в механізмі регулювання, пристосуватися до процесів глобалізації.

Позитивними моментами впливу глобалізації на формування зовнішньоекономічної політики України є:

- неминуча участь у міжнародній конкуренції, породженій світовою глобалізацією, що є потужним стимулятором виробництва. Жорстка конкуренція призводить до зростання якості вироблених товарів і послуг. Це відбувається природним чином у міру бажання компаній зайняти краще місце в торгівлі на міжнародному рівні. У зв'язку з цим вони просто змушені робити більш привабливі щодо фірм-конкурентів продукти, а також впроваджувати міжнародні системи якості продукції;

- в умовах глобалізації світового господарства досягається ефект економії на масштабі, що призводить до зниження цін і пом'якшення змін в економічних циклах;

- безсумнівна вигода, яку приносить глобалізація світової торгівлі всім її учасникам, у т. ч. Україні. Створення торгових союзів призводить до зростання темпів світової глобалізації;

- продуктивність праці зростає за рахунок впровадження нових технологічних рішень;

- з'являється можливість наздогнати провідні економіки, за рахунок глобалізації світового господарства та зміцнення власного економічного становища на світовому ринку [8].

Негативний вплив світової глобалізації полягає у тому, що:

- розподіл позитивних ефектів глобалізації світової економіки відбувається нерівномірно. У розрізі галузей промисловості деякі з них залишаються у вигаши: з-за кордону приходять кадри з потрібною кваліфікацією і додаткове фінансування, проте інші втрачають у конкурентоспроможності, потреба в них знижується. Галузям з останнього списку потрібні додаткові кошти і час для перебудови та адаптації. Найчастіше адаптуватися так і не вдається. У цьому випадку співробітники втрачають свою роботу, а підприємці – бізнес і гроші. Зміни такого плану впливають на національні економіки окремих країн, призводять до зростання безробіття і вимушених змін у структурах господарства;

- продовженням попередньої тенденції можна назвати явище деіндустріалізації економіки. Баланс у цьому випадку зміщується від обробних галузей до сфери послуг. Місцевим кадрам найчастіше потрібно перекваліфікуватися, щоб пристосуватися до змін, викликаних глобалізацією світової системи, змінювати свою кваліфікацію, щоб знайти нову роботу в іншій галузі;

- зростає розрив в оплаті праці працівників із кваліфікацією і без. У той час як зарплата освічених працівників зростає, некваліфіковані кадри змушені задовольнятися дуже скромною оплатою, якщо для них взагалі залишиться робота. Породжуване цим процесом безробіття погано впливає на репутацію світової глобалізації. Однак, з іншого боку вона є стимулом до розвитку, навчання та підвищення кваліфікації співробітників;

- під впливом світової глобалізації змінюється екосистема, зростає ймовірність конфліктів із приводу володіння і користування природними ресурсами. Основною причиною подібних конфліктів може стати нераціональне використання лісових, водних та інших ресурсів. Шкода, яку подібна діяльність завдає планеті і її жителям, може бути непоправною [8].

Однією із проблем розвитку зовнішньоекономічної політики української економіки, що формує її структурні диспропорції, була і залишається висока сировинна спрямованість українського експорту, низька частка високотехнологічної продукції у зовнішньоторговельному обороті країни, значна питома вага товарів споживчого призначення в імпорті [3]. Особливо актуально це для економічно розвинених українських регіонів, що володіють як потужним виробничим потенціалом, так і багатю сировинною базою. Підприємства й досі не можуть подолати структурні диспропорції в економіці, які сформували переважно сировинну спрямованість вітчизняного експорту. На усунення саме цих негативних тенденцій у зовнішньоекономічній діяльності повинні бути спрямовані зусилля як регіональної, так і центральної влади. Однак, на сучасному етапі розвитку української економіки, рішення цього завдання ускладнюється цілою низкою проблем у процесі регулювання зовнішньоекономічної діяльності, що зумовлено декількома причинами:

По-перше, не у всіх регіонах до цих пір налагоджена система комплексного управління зовнішньоекономічною діяльністю, у тому числі, в структурі управління регіоном відсутні органи, які займаються регіональною політикою у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

По-друге, не всі регіони мають економічний потенціал, що дозволяє їм забезпечити конкурентоспроможність товарів (насамперед високого ступеня переробки, а не сировини) на світовому ринку.

По-третє, конкуренція, що склалася між українськими виробниками, ускладнює процес координація зовнішньоекономічної діяльності з боку держави.

По-четверте, часто в регіонах відсутня необхідна інформація про потенційні напрями зовнішньоекономічної діяльності та можливі зовнішньоекономічні зв'язки, не розроблена (або погано скоординована) регіональна нормативна база на основі нормативно-правових актів, слабо розвинена регіональна інфраструктура для здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

По-п'яте, у товарній структурі та обсягах зовнішньоекономічної діяльності українських регіонів є неприпустимою мала інноваційна складова (високотехнологічна та інноваційна продукція, інноваційні, наукові,

інтелектуальні послуги і т. д.). У той же час практика показує, що інноваційна та зовнішньоекономічна діяльність значною мірою зумовлюють одна одну. Без розробки і впровадження інноваційної продукції виробничі підприємства та переробні сектори економіки не зможуть бути конкурентоспроможними на світовому ринку й ефективно реалізовувати зовнішньоекономічні зв'язки. Відповідно, не розвиваючи сферу зовнішньоекономічних відносин, співпраці з іншими учасниками світового товарообміну, вітчизняним підприємствам складно підвищувати рівень інноваційної активності. Досвід розвинених країн показує, що саме експортно-орієнтовані підприємства є системним інтегратором матеріальних, фінансових і кадрових ресурсів різного рівня, стають основними споживачами винаходів та нововведень дрібного бізнесу, основними ініціаторами прогресивних структурних зрушень в економіці [1, с. 285].

Важливість включення в проблематику вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності інноваційної складової пояснюється тим, що в умовах переходу регіональної системи до інноваційної глобалізації економіки і в контексті вирішення завдання загальної економічної модернізації подальший розвиток зовнішньоекономічної діяльності регіону має визначатися не тільки специфікою вже реалізованих регіоном зовнішньоекономічних зв'язків, але також його потенціалом його інноваційного розвитку, який є як одним із основних факторів адаптації регіону до змін зовнішнього середовища, так і базою для його подальшого сталого розвитку. Результати зовнішньоекономічної діяльності повинні служити завданням структурної модернізації економіки в напрямку формування інноваційного суспільства як однієї з умов глобалізації.

Висновки. Таким чином, визначальним фактором як національного, так і міжнародного розвитку є глобалізація світової економіки, яка перетворюється в провідну тенденцію світогосподарських процесів. У ході розробки національної стратегії розвитку, яка забезпечувала б глобальну інтеграцію України у світові економічні структури, необхідно повною мірою враховувати особливості процесу глобалізації та її суперечливий характер. Тому для підвищення конкурентоспроможності Україні потрібно будувати економіку, яка якнайменше буде залежною від зовнішніх факторів, буде гнучкою на рівні країни, галузей, підприємств і окремих людей; створювати інноваційну систему; сповідувати людиноцентричний підхід до економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Безпека та конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації : монографія / О.С. Власюк та ін. Київ: НІСД, 2017. 384 с.
2. Загальний перелік рейтингів. URL: <https://www.pravda.com.ua/cdn/graphics/ratings>. (дата звернення: 15.01.2020).
3. Звягін А. Міжнародна торгівля: тенденції 2019 року. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zovnishnoekonomichna-diyalnist/mizhnarodna-torgivlya-tendenciyi-2019-roku.html> (дата звернення: 15.01.2020).

4. Калетнік Г.М. Теоретичні основи моделювання та фінансово-економічні розрахунки в менеджменті та бізнесі. Навчальний посібник. – Київ. 2010. 400 с.
5. Мозговий О. М., Стукало Н. В. Інтегративно-індексний метод оцінювання рівня фінансової глобалізації країн світу. *Міжнародна економічна політика*. 2014. № 8. С. 5–26.
6. Сайт аналітичної і фінансової інформації. URL: <http://www.finance.com.ua> (дата звернення: 15.01.2020).
7. Стройко Т.В., Удовіченко О.Р. Розвиток української економіки в умовах глобалізації: уроки ірландського досвіду. *Економіка та управління національним господарством*. 2018. №19. С. 240–245.
8. Чмерук Т. Глобалізація світової економіки та місце України у ній. URL: <https://ua.112.ua/mnenie/hlobalizatsiia-svitovoi-ekonomiky-ta-mistse-ukrainy-u-nii-428876.html> (дата звернення: 15.01.2020).
9. Україна у глобальних рейтингах 2017-2018. URL: <https://www.uifuture.org/post/ukraine-u-globalnih-rejtingah-2017-2018/> (дата звернення: 15.01.2020).
10. International property rights index 2017. URL: // international-propertyrightsindex.org. (дата звернення: 25.01.2020).
11. Financial Stability. *Business Dictionary*. 2018. URL: <http://www.businessdictionary.com/definition/>
12. The Global Competitiveness Index 2017-2018. The World Economic Forum. URL: <http://widgets.weforum.org/global-competitiveness-report-2018> (дата звернення: 15.01.2020).

References

1. Bezpeka ta konkurentospromozhnist ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii : monohrafiia / O.S. Vlasiuk ta in. Kyiv: NISD, 2017. 384 p. [in Ukrainian].
2. The general rating list. Retrieved from: <https://www.pravda.com.ua/cdn/graphics/ratings>. (data zvernennia 01.15.2020).
3. Звягін А. Міжнародна торгівля: тенденції 2019 року. Retrieved from: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zovnishnoekonomichna-diyalnist/mizhnarodna-torgivlya-tendenciyi-2019-roku.html> (data zvernennia 01.15.2020).
4. Kaletnik G.M. (2010). Teorety`chni osnovy` modelyuvannya ta finansovo-ekonomichni rozrahunky` v menedzhmenti ta biznesi. [Theoretical basis of modeling and financial and economic calculations in management and business]. Kyiv. [in Ukrainian].
5. Mozhovyy O. M., Stukalo N. V. (2014). Intehratyvno-indeksnyy metod otsinyuvannya rivnya finansovoyi hlobalizatsiyi krayin svitu. [The integrative-index method of estimating the level of financial globalization of the countries of the world] *Mizhnarodna ekonomichna polityka – The international economic policy*, 8, 5-26 [in Ukrainian].

6. Site of analytical and financial information. Retrieved from: <http://www.finance.com.ua>. [in Ukrainian].
7. Stroiko T.V., Udovichenko O.R. (2018). Rozvytok ukraïnskoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii: uroky irlandskoho dosvidu [The development of the Ukrainian economy in the context of globalization: lessons from the Irish experience]. *Ekonomika ta upravlinnia natsionalnym hospodarstvom*, 2018, 19, P. 240-245 [in Ukrainian].
8. Chmeruk T. Hlobalizatsiia svitovoi ekonomiky ta mistse Ukrainy unii. Retrieved from: <https://ua.112.ua/mnenie/hlobalizatsiia-svitovoi-ekonomiky-ta-mistse-ukrainy-u-nii-428876.html> (data zvernennia 15.01.2020).
9. Ukraina u hlobalnykh reitynhakh 2017-2018. Retrieved from: <https://www.uifuture.org/post/ukraina-u-globalnih-rejtingah-2017-2018/> (data zvernennia 01.15.2020).
10. International property rights index 2016. (2016). Retrieved from: <http://internationalpropertyrightsindex.org>. (data zvernennia 25.01.2020).
11. Financial Stability (2018). Business Dictionary. Retrieved from: <http://www.businessdictionary.com/definition/>
12. The Global Competitiveness Index 2017-2018. (2018). The World Economic Forum. Retrieved from: <http://widgets.weforum.org/global-competitiveness-report-2018> (data zvernennia 15.01.2020).

Інформація про автора

СТАВСЬКА Юлія Вацлавівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, готельно-ресторанної справи та туризму Вінницького національного аграрного університету (вул. Сонячна, 3, м. Вінниця, 21008, e-mail usv.urf@ukr.net)

STAVSKA Uliya – PhD in Economics, Associate Professor, Department of International Management, Hotel and Restaurant Business and Tourism, Vinnytsia National Agrarian University, (21008, Vinnytsia, Soniachna st., 3, e-mail usv.urf@ukr.net)

СТАВСКАЯ Юлія Вацлавовна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту внешнеэкономической деятельности, гостинично-ресторанного дела и туризма Винницкого национального аграрного университета (ул. Солнечная, 3, г. Винница, 21008, e-mail usv.urf@ukr.net)